

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 18.10.2023
COM(2023) 642 final

2023/0371 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se mění nařízení (EU) 2018/1806, pokud jde o revizi mechanismu pozastavení

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Bezvízový styk přináší EU a partnerům na celém světě značné výhody. Cestování je tak pohodlnější. Je to i důležitý nástroj na podporu mezilidských kontaktů, cestovního ruchu, hospodářského rozvoje a kulturních výměn. EU v současné době uplatňuje bezvízový režim s 60 třetími zeměmi¹. V rámci tohoto režimu mohou státní příslušníci těchto zemí vstupovat do schengenského prostoru za účelem krátkodobého pobytu v délce nejvýše 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů bez víza. Bezvízová politika EU je založena na principu vízové vzájemnosti.

Bezvízový styk přináší klíčové výhody pro občany na obou stranách a dále posiluje vztahy EU s jejími partnery. Podporuje odvětví cestování a cestovního ruchu, které podle odhadů OECD představovalo v roce 2019 přibližně 7 % celosvětového vývozu² a jeho příspěvek k HDP zemí OECD činil přibližně 4,4 %³. Bezvízový styk rovněž podporuje kulturní a akademické výměny. Podporuje také diplomatické vztahy a mezinárodní spolupráci, což vede k intenzivnějším politickým interakcím v různých oblastech od obchodní a hospodářské spolupráce přes bezpečnost až po inovace a technologie.

Počet cestujících mezi EU a zeměmi mimo EU s bezvízovým stykem činil v roce 2019 364,8 milionu. To představuje 7% nárůst oproti roku 2018⁴.

Ze sledování bezvízových režimů EU ze strany Komise, včetně jejích zpráv v rámci mechanismu pozastavení vízové povinnosti⁵, přitom vyplynulo, že bezvízový styk může být také zdrojem značných migračních a bezpečnostních problémů.

Bezvízový styk může vést ke zvýšené nelegální migraci v důsledku překračování délky pobytu cestujícími osvobozenými od vízové povinnosti nebo v důsledku vysokého počtu žádostí o azyl podaných státními příslušníky třetích zemí s nízkou mírou uznávání

¹ Podle seznamu v příloze II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (Úř. věst. L 303, 28.11.2018, s. 39). Kromě toho jsou od vízové povinnosti osvobozeni i státní příslušníci dvou zvláštních administrativních oblastí Číny (Hongkongu a Macaa) a jedné územní a samosprávné jednotky (Tchaj-wanu), která není uznávána za stát nejméně jedním členským státem EU, a – nejpozději do 1. ledna 2024 – Kosova*.

² Rok 2019 je posledním reprezentativním referenčním rokem před zavedením cestovních omezení v důsledku pandemie COVID-19.

³ Safe-and-seamless-travel-and-improved-traveller-experience-OECDReport-for-the-G20-TWG_merged.pdf

⁴ Pět hlavními destinacemi EU pro cestující ze zemí mimo EU s bezvízovým stykem byly v roce 2019: Španělsko (61,1 milionu), Francie (54,7 milionu), Itálie (51,1 milionu), Německo (49,2 milionu) a Řecko (25,8 milionu).

⁵ Podle čl. 8 odst. 4 nařízení (EU) 2018/1806 je Komise povinna sledovat soustavné plnění zvláštních požadavků, které jsou založeny na článku 1 a byly použity k posouzení toho, zda je vhodné uvolnit vízový režim, třetí země, jejíž státní příslušníci byli na základě úspěšného uzavření dialogu o uvolnění vízového režimu mezi Uníí a uvedenou třetí zemí osvobozeni od vízové povinnosti, pokud cestují na území členských států. Za tímto účelem přijala Komise od roku 2017 pět zpráv v rámci mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti, které se týkají partnerů s bezvízovým stykem na západním Balkáně (Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Severní Makedonie a Srbsko) a zemí Východního partnerství (Gruzie, Moldavsko a Ukrajina). Kromě toho Komise pravidelně sleduje bezvízové režimy s dalšími třetími zeměmi v souvislosti s možností spustit mechanismus pozastavení z vlastního podnětu podle čl. 8 odst. 3 nařízení (EU) 2018/1806.

(neopodstatněné žádosti o azyl). Kromě toho může v některých případech nedostatečné sblížení vízové politiky s vízovou politikou EU proměnit zemi, která má s EU bezvízový styk, v tranzitní uzel nelegální migrace do EU.

Rovněž režimy občanství pro investory uplatňované třetími zeměmi s bezvízovým stykem s EU mohou vést k rizikům nebo hrozbám pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost členských států, spojeným mimo jiné s pronikáním organizované trestné činnosti, praním peněz, daňovými úniky a korupcí. Cílem režimů občanství pro investory je přilákat investice tím, že se investorům ze třetích zemí udělí občanská práva dotčené země za méně přísných podmínek, než jaké platí v běžných režimech naturalizace⁶. Pokud státní příslušníci třetích zemí, kteří by jinak měli pro vstup do EU vízovou povinnost, získají díky těmto režimům občanství země s bezvízovým stykem, mohou je využít k obejití řádného postupu získání krátkodobých víz a s ním spojeného posuzování migračních a bezpečnostních rizik.

Na bezpečnost a vnější hranice členských států výrazně dopadly nedávné geopolitické události, které ukazují, že zahraniční vměšování může představovat vážnou hrozbu pro bezpečnost členských států. V říjnu 2021 přijala Evropská rada závěry⁷, v nichž vyzvala Komisi, aby navrhla změny právního rámce EU s cílem zajistit vhodnou reakci na hybridní útoky. Mechanismus pozastavení osvobození od vízové povinnosti by byl součástí souboru nástrojů EU pro reakci na hybridní hrozby, jako je státem podporované účelové využívání migrantů.

Mechanismus pozastavení, stanovený v nařízení (EU) 2018/1806⁸, je pojistkou proti zneužívání bezvízového styku. Tento mechanismus umožňuje dočasně pozastavit osvobození od vízové povinnosti v případě náhlého a podstatného nárůstu nelegální migrace nebo bezpečnostních rizik. Vzhledem k rostoucím výzvám vyplývajícím z nelegální migrace a hrozbám pro bezpečnost EU se však ukázalo, že tento mechanismus je nutné dále posílit a zlepšit.

Z těchto důvodů navrhla předsedkyně von der Leyenová dne 20. března 2023 ve svém dopise Evropské radě, že „Komise posílí monitorování sblížování vízových politik a předloží komplexní zprávu, která připraví půdu pro legislativní návrh změny mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti“. Dne 30. května 2023 proto Komise přijala sdělení o sledování bezvízových režimů EU⁹, které stanovilo proces konzultací. Sdělení se zabývalo fungováním bezvízových režimů EU a určilo hlavní výzvy v oblasti nelegální migrace a bezpečnosti.

V zájmu účinného řešení mnoha výzev vyplývajících z bezvízového styku v neustále se vyvíjejícím geopolitickém kontextu a s ohledem na doporučení Evropského parlamentu, členských států a dalších zúčastněných stran je cílem tohoto návrhu přizpůsobit mechanismus pozastavení těmto výzvám, a to změnou příslušných ustanovení článku 8 nařízení (EU) 2018/1806.

⁶ Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o režimech občanství pro investory a režimech pobytu pro investory v Evropské unii (COM(2019) 12 final).

⁷ Zasedání Evropské rady (21. a 22. října 2021) – závěry.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (Úř. věst. L 303, 28.11.2018, s. 39).

⁹ COM(2023) 297 final.

Mechanismus pozastavení bezvízového styku

Nařízení (EU) 2018/1806 stanoví plnou harmonizaci, pokud jde o třetí země, jejichž státní příslušníci podléhají povinnosti mít při překračování vnějších hranic členských států vízum (dále jen „vízová povinnost“), a třetí země, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni. Stanoví rovněž možnost dočasně pozastavit osvobození od vízové povinnosti (dále jen „mechanismus pozastavení“).

Tento mechanismus pozastavení byl poprvé zaveden v roce 2013¹⁰ s hlavním cílem umožnit dočasné pozastavení osvobození od vízové povinnosti v případě náhlého a podstatného nárůstu nelegální migrace. Tento mechanismus byl následně v roce 2017 revidován¹¹, a to tak, aby pro členské státy bylo jednodušší oznámit okolnosti vedoucí k možnému pozastavení a aby Komisi bylo umožněno mechanismus pozastavení spustit z vlastního podnětu.

V současné době lze na základě čl. 8 odst. 2, 3 a 4 nařízení (EU) 2018/1806 spustit mechanismus pozastavení v případě:

- podstatného nárůstu (tj. nárůstu o více než 50 %) počtu státních příslušníků dané třetí země, jimž byl odepřen vstup nebo o nichž se zjistí, že na území členského státu pobývají neoprávněně,
- podstatného nárůstu (tj. nárůstu o více než 50 %) počtu žádostí o azyl podaných státními příslušníky dané třetí země s nízkou mírou uznávání,
- snížení míry spolupráce s danou třetí zemí v oblasti zpětného přebírání osob,
- nárůstu rizika nebo bezprostředního ohrožení veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti členských států, zejména podstatného nárůstu závažných trestných činů spojených se státními příslušníky dané třetí země,
- pokud jde o třetí země, které byly osvobozeny od vízové povinnosti v rámci dialogu o uvolnění vízového režimu, nesplnění zvláštních požadavků, které byly použity k posouzení toho, zda je vhodné uvolnit vízový režim.

Aby mohla Komise zahájit postup pozastavení, musí informovat Evropský parlament a Radu, a to buď po přezkoumání oznámení členských států, nebo v návaznosti na vlastní analýzu, a následně může rozhodnout, že je třeba přijmout opatření, a mechanismus spustit. Postup pozastavení je zahájen automaticky, pokud prostá většina členských států oznámí Komisi existenci jedné nebo více výše uvedených okolností.

Postup pozastavení sestává ze tří fází:

1. Pozastavení osvobození od vízové povinnosti má počáteční dobu trvání devět měsíců a rozhoduje o něm Komise prostřednictvím prováděcího aktu. Během doby trvání pozastavení by měla Komise navázat s danou třetí zemí posílený dialog za účelem nápravy dotyčných okolností.

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1289/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 74).

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/371 ze dne 1. března 2017, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (revize mechanismu pozastavení) (Úř. věst. L 61, 8.3.2017, s. 1).

2. Pokud okolnosti, které vedly k pozastavení, přetrvávají, mělo by být pozastavení prostřednictvím aktu v přenesené pravomoci prodlouženo o dalších 18 měsíců.
3. Pokud se do konce druhé fáze nenajde žádné řešení, může Komise řádným legislativním postupem navrhnout trvalé zrušení osvobození od vízové povinnosti a převedení třetí země z přílohy II do přílohy I nařízení (EU) 2018/1806.

• **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Nařízení (EU) 2018/1806 stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic členských států vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni. Nařízení (EU) 2018/1806 uplatňují všechny členské státy s výjimkou Irska. Uplatňuje jej rovněž Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko. Uvedené nařízení je součástí společné vízové politiky EU pro krátkodobé pobyty v délce nejvýše 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů.

Tato změna je v souladu s nejnovějším významným vývojem v oblasti vízové a hraniční politiky, jehož cílem je posílit bezpečnost schengenského prostoru:

- Nedávno revidované nařízení o Vízovém informačním systému (VIS)¹², které umožní důkladnější prověřování žadatelů o víza, odstranění nedostatků v bezpečnostních informacích prostřednictvím lepší výměny informací mezi členskými státy a lepší boj proti únosům dětí a obchodování s nimi snížením věku pro snímání otisků prstů nezletilých osob. Rozšíří také Vízový informační systém o dlouhodobá víza a povolení k pobytu.
- Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS)¹³, který je součástí rámce pro inteligentní hranice a interoperabilitu a zavádí on-line cestovní povolení pro státní příslušníky třetích zemí, kteří nepotřebují vízum.
- Systém vstupu/výstupu (EES)¹⁴, který bude vyžadovat, aby každý cestující, který navštíví schengenský prostor za účelem krátkodobého pobytu, zaznamenal svůj vstup a výstup na hraničních přechodech na vnějších hranicích, což umožní odhalit osoby, které překročily povolenou délku pobytu.
- Schengenský informační systém druhé generace (SIS II), který umožňuje výměnu informací mezi vnitrostátními orgány ochrany hranic a vnitrostátními celními a policejními orgány a zajišťuje, aby volný pohyb osob v rámci EU probíhal v bezpečném prostředí¹⁵.

¹² Nařízení (ES) č. 767/2008 o Vízovém informačním systému a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy (nařízení o VIS).

¹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240 ze dne 12. září 2018, kterým se zřizuje Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) a kterým se mění nařízení (EU) č. 1077/2011, (EU) č. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 a (EU) 2017/2226.

¹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2226 ze dne 30. listopadu 2017, kterým se zřizuje Systém vstupu/výstupu (EES) pro registraci údajů o vstupu a výstupu a údajů o odepření vstupu, pokud jde o státní příslušníky třetích zemí překračující vnější hranice členských států, kterým se stanoví podmínky přístupu do systému EES pro účely vymáhání práva a kterým se mění Úmluva k provedení Schengenské dohody a nařízení (ES) č. 767/2008 a (EU) č. 1077/2011.

¹⁵ Nařízení (EU) 2018/1860 o využívání Schengenského informačního systému (SIS) při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí; nařízení (EU) 2018/1861 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti hraničních kontrol a o změně Úmluvy k provedení Schengenské dohody; nařízení (EU) 2018/1862 o zřízení, provozu a využívání

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Tato iniciativa je v souladu s politikou EU v oblasti migrace, správy hranic a bezpečnosti, neboť jejím hlavním cílem je řešit bezpečnostní rizika a rizika nelegální migrace v schengenském prostoru.

Navrhovaná revize mechanismu pozastavení přispěje zejména k podpoře cílů EU v oblasti migrace a bezpečnosti tím, že bude čelit možnému zneužívání bezvízového styku, které pro členské státy představuje řadu rizik, pokud jde o nelegální migraci, veřejný pořádek a bezpečnost.

Tato iniciativa je v souladu s vnějšími vztahy EU (včetně ohledů na lidská práva a základní svobody) a zejména s její politikou rozšiřování, pokud jde o třetí země s bezvízovým stykem, které mají vyhlídky na přistoupení.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Právním základem návrhu je čl. 77 odst. 2 písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie, který zmocňuje Unii k vypracování opatření týkajících se společné politiky v oblasti víz a jiných krátkodobých povolení k pobytu. Navrhované pozměňující nařízení bude představovat rozvoj schengenského *acquis*.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Mechanismus pozastavení stanovený v nařízení (EU) 2018/1806 je nedílnou součástí společné vízové politiky EU. Cíle posílit tento mechanismus lze dosáhnout pouze opatřeními na úrovni Unie, konkrétně změnou uvedeného nařízení. K dosažení cíle politiky nemohou členské státy jednat samostatně.

- **Proporcionalita**

Podle zásady proporcionality uvedené v čl. 5 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii je třeba přizpůsobit povahu a intenzitu daného opatření zjištěnému problému. Všechny otázky, kterými se tento legislativní podnět zabývá, vyžadují legislativní opatření na úrovni EU, které členským státům umožní tyto problémy účinně řešit.

Hlavním účelem tohoto návrhu je, aby byl mechanismus pozastavení lépe vybaven k rychlé a rozhodné reakci na nové výzvy v oblasti nelegální migrace a bezpečnosti plynoucí ze třetích zemí s bezvízovým stykem a k boji proti možnému zneužívání bezvízového styku.

Současně by měl být mechanismus pozastavení i nadále využíván až jako krajní možnost, nikoli automaticky, a každé rozhodnutí v tomto ohledu by mělo nadále náležitě zohledňovat celkové vztahy mezi EU a dotčenými třetími zeměmi, jakož i celkový politický kontext.

Navrhované změny nepřekračují rámec toho, co je nezbytné k dosažení cílů vysvětlených v předchozích oddílech.

- **Volba nástroje**

Cílů tohoto návrhu lze dosáhnout pouze legislativním aktem, který změní stávající mechanismus pozastavení. Proto je nutno přijmout nařízení, kterým se mění nařízení (EU) 2018/1806.

Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Mechanismus pozastavení stanovený v nařízení (EU) 2018/1806 byl spuštěn dvakrát: poprvé v květnu 2019, a to na základě oznámení členského státu, který ohlásil nárůst počtu neopodstatněných žádostí o azyl a závažných trestných činů spáchaných státními příslušníky třetí země s bezvízovým stykem; podruhé v roce 2022, a to na základě analýzy Komise, která vedla k dočasnému pozastavení osvobození od vízové povinnosti pro třetí zemi z důvodu uplatňování režimu občanství pro investory, který představoval zvýšené riziko pro vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek členských států.

Oznámení, které jeden členský stát učinil Komisi v květnu 2019, ukázalo, že prahových hodnot pro spuštění mechanismu pozastavení nemohlo být dosaženo navzdory tomu, že byl hlášen nárůst počtu neopodstatněných žádostí o azyl a závažných trestných činů spáchaných státními příslušníky státu s bezvízovým stykem registrovanými v tomto členském státě. Zatímco Komise ve svém posouzení dospěla k závěru, že podmínky pro spuštění mechanismu nejsou za těchto okolností splněny, několik členských států vyjádřilo při jednáních v Radě názor, že by tyto prahové hodnoty měly být stanoveny na nižší úrovni.

V souladu s požadavky čl. 9 odst. 2 a čl. 10 odst. 3 nařízení (EU) 2018/1806 předložila Komise v roce 2021 zprávu o účinnosti mechanismu pozastavení a o aktech v přenesené pravomoci v rámci dotčeného mechanismu¹⁶. Zpráva dospěla k závěru, že ačkoli tento mechanismus k žádnému pozastavení zrušení vízové povinnosti nevedl, jeho existence podnítila významné reformy ve třetích zemích s bezvízovým stykem v oblasti řízení migrace, bezpečnosti, právního státu a lidských práv.

Spuštění mechanismu v roce 2022 vedlo poprvé k pozastavení osvobození od vízové povinnosti pro třetí zemi¹⁷. Tato zkušenost upozornila v praxi na obtíže se spuštěním mechanismu kvůli jeho těžkopádnému postupu a znovu ukázala, že dosažení prahových hodnot požadovaných stávajícími pravidly může být obtížné, a to na úkor cíle zajistit naléhavou reakci s cílem předcházet nelegální migraci a bezpečnostním rizikům plynoucím z bezvízového styku.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

V prvních měsících roku 2023 jednala Rada pro spravedlnost a vnitřní věci z podnětu švédského předsednictví o možné revizi nařízení (EU) 2018/1806, a zejména mechanismu pozastavení, kterému členské státy vyjádřily širokou podporu. Důvodem byl nárůst počtu zjištěných případů nedovoleného překročení hranice do EU trasou přes západní Balkán, jenž částečně souvisel s nedostatečným sbližováním vízových politik partnerů ze západního Balkánu a který podnítil úvahy o potřebě revidovat mechanismus pozastavení.

V návaznosti na přijetí sdělení Komise o sledování bezvízových režimů EU dne 30. května 2023 byla revize mechanismu pozastavení projednána ve Výboru stálých zástupců dne 31. května 2023, na zasedání radů pro spravedlnost a vnitřní věci dne 1. června 2023 a na zasedání schengenské rady ve dnech 8.–9. června 2023. Členské státy vyjádřily silnou

¹⁶ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o účinnosti mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti a o aktech v přenesené pravomoci v rámci dotčeného mechanismu (COM(2021) 603 final).

¹⁷ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/693 ze dne 27. dubna 2022 o dočasném pozastavení osvobození od vízové povinnosti pro státní příslušníky Vanuatu, C(2022) 2309 (Úř. věst. L 129, 3.5.2022, s. 18).

podporu úpravě prahových hodnot mechanismu pozastavení a rozšíření důvodů pro pozastavení, zejména zahrnutím sladění vízové politiky – především v případech, kdy by to mohlo vést k migračním nebo bezpečnostním rizikům – a režimů občanství pro investory jako dalších důvodů. Členské státy rovněž uvítaly ve sdělení uvedený revidovaný přístup ke sledování a podávání zpráv, pokud jde o třetí země s bezvízovým stykem.

Sdělení bylo rovněž dne 28. června 2023 předloženo Evropskému parlamentu (Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci – LIBE). V průběhu diskuse členové výboru LIBE uvítali iniciativu Komise revidovat mechanismus pozastavení, zejména pokud jde o navrhované zahrnutí výslovného důvodu pro pozastavení u režimů občanství pro investory uplatňovaných třetími zeměmi s bezvízovým stykem, jako reakci na výzvu Evropského parlamentu v jeho usnesení ze dne 9. března 2022 s návrhy Komise o režimech občanství pro investory a režimech pobytu pro investory¹⁸. V usnesení byla Komise mimo jiné vyzvána, aby vyvinula co největší tlak s cílem zajistit, aby třetí země, které mají zavedeny režimy občanství pro investory a pobytu pro investory a které využívají bezvízového styku podle přílohy II nařízení (EU) 2018/1806, tyto systémy zrušily, a aby předložila návrh na změnu článku 8 nařízení (EU) 2018/1806 tak, aby zahrnoval uplatňování režimů občanství pro investory jako důvod pro pozastavení zrušení vízové povinnosti.

Komise se při vypracovávání tohoto návrhu snažila zohlednit hlavní návrhy členských států a členů výboru LIBE týkající se způsobu revize mechanismu pozastavení a posílení povinností v oblasti sledování a podávání zpráv.

V srpnu 2023 Komise zveřejnila výzvu k předložení faktických podkladů¹⁹ s cílem konzultovat širší veřejnost a další zúčastněné strany o možných způsobech zlepšení mechanismu pozastavení a shromáždit informace, které budou podkladem pro přípravu návrhu Komise. V rámci výzvy bylo obdrženo 15 ohlasů od cestovních a dopravních sdružení, nevládních organizací a občanů. Většina těchto reakcí zdůrazňovala, že je nezbytné, aby mechanismus pozastavení zůstal i nadále využíván až jako krajní možnost, nikoli automaticky, a aby cestující veřejnost a dané odvětví byly v případě aktivace pozastavení s dostatečným předstihem a jasně informovány.

- **Posouzení dopadů**

Revize mechanismu pozastavení jako takového nemá žádné přímé hospodářské, sociální ani environmentální dopady. Komise bude muset při posuzování oznámení členského státu a dříve, než se rozhodne, zda je nutné přijmout opatření, v každém jednotlivém případě důkladně zvážit dopady možného pozastavení osvobození od vízové povinnosti pro státní příslušníky určité třetí země. Pro tento návrh proto není třeba provést posouzení dopadů.

- **Základní práva**

Tento návrh nemá žádné negativní důsledky pro ochranu základních práv v Evropské unii.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Tento návrh nemá žádné důsledky pro rozpočet.

¹⁸ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 9. března 2022 obsahující návrhy Komise o režimech občanství pro investory a režimech pobytu pro investory (2021/2026(INL)).

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13910-Vizova-politika-EU-revize-mechanismu-pro-pozastaveni-vizove-povinnosti_cs

5. OSTATNÍ PRVKY

• Plány provádění a způsoby sledování, hodnocení a podávání zpráv

Jak již požaduje platný čl. 8 odst. 4 nařízení (EU) 2018/1806, u třetích zemí, které byly zařazeny do přílohy II na základě úspěšného uzavření dialogu o uvolnění vízového režimu, bude Komise nadále plně posuzovat soustavné plnění požadavků na uvolnění vízového režimu a podávat o něm zprávy po dobu sedmi let od vstupu uvolnění vízového režimu pro danou třetí zemi v platnost.

Po uplynutí tohoto sedmiletého období bude podávání zpráv o těchto zemích pokračovat, ale bude zaměřeno na konkrétní výzvy a priority. Komise se může rovněž rozhodnout podávat zprávy o zemích s bezvízovým stykem v dalších zeměpisných oblastech mimo sousedství EU se zaměřením na země, kde mohou vzniknout problémy a kde může být zapotřebí další spolupráce při řešení konkrétních migračních a/nebo bezpečnostních problémů, které by mohly být posouzeny v rámci mechanismu pozastavení.

• Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu

Tento návrh posiluje a zlepšuje několik prvků mechanismu pozastavení, který je v současné době upraven článkem 8 nařízení (EU) 2018/1806. Navrhovaná změna nahrazuje článek 8 souborem nových článků (8 až 8f). Revize zahrnuje několik podstatných změn:

Za prvé, nový **čl. 8 odst. 1 definuje mechanismus dočasného pozastavení**. Stanoví, že mechanismus pozastavení může být aktivován oznámením členského státu podaným Komisi nebo Komisí na základě její vlastní analýzy. Postup pro oznámení podávaného členskými státy je stanoven v článku 8b (který nahrazuje ustanovení stávajícího čl. 8 odst. 2) a postup Komise pro spuštění mechanismu pozastavení je stanoven v článku 8c (který nahrazuje ustanovení stávajícího čl. 8 odst. 3 a 4).

Nový čl. 8 odst. 2 upřesňuje, že v případech, kdy dohoda o zrušení vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty mezi Unií a třetí zemí uvedenou na seznamu v příloze II obsahuje ustanovení o odlišných důvodech pro pozastavení nebo odlišných postupech, místo příslušných ustanovení nařízení by se měla použít tato ustanovení.

Za druhé návrh stanoví v **článcích 8a až 8f podmínky a postup pro pozastavení**. Článek 8a stanoví a mění veškeré důvody a prahové hodnoty pro pozastavení osvobození od vízové povinnosti. Důvody pro pozastavení osvobození od vízové povinnosti zahrnují podstatný nárůst nelegální migrace, nárůst počtu neopodstatněných žádostí o azyl, snížení míry spolupráce při zpětném přebírání osob a další případy nedostatku spolupráce při zpětném přebírání osob, které jsou aktuálně uvedeny samostatně v čl. 8 odst. 2 a 3, jakož i neplnění kritérií pro uvolnění vízového režimu, které je aktuálně uvedeno v čl. 8 odst. 4.

Kromě stávajících důvodů se tímto návrhem rozšiřuje důvod pro pozastavení kvůli veřejnému pořádku a bezpečnosti uvedený v čl. 8a odst. 1 písm. d), aby byly výslovně zahrnuty **hrozby pro veřejný pořádek a bezpečnost členských států vyplývající z hybridních hrozeb**, jako jsou situace státem podporovaného účelového využívání migrantů s cílem destabilizovat nebo narušit společnost a klíčové instituce²⁰.

²⁰ Jak je vymezeno ve společném sdělení Evropskému parlamentu a Radě „Společný rámec pro boj proti hybridním hrozbám – Reakce Evropské unie“, JOIN(2016) 18 final a ve společném sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů

V čl. 8a odst. 1 písm. e) se zavádí nový důvod pro pozastavení, který se specificky týká **režimů občanství pro investory**, jež v současné době uplatňuje řada třetích zemí uvedených v příloze II. Dotčené třetí země často inzerují tyto režimy jako „zlaté pasy“, jejichž výslovným účelem je umožnit bezvízový styk s Unií občanům třetích zemí, kteří by jinak měli vízovou povinnost. V režimech tohoto typu mohou příjemcům vznikat možnosti, jak obejít řádný postup získání víza do schengenského prostoru a hloubkové posouzení možných individuálních migračních a bezpečnostních rizik, s nímž je tento postup spojen, včetně možného obcházení opatření proti praní peněz a financování terorismu²¹. Unie sice respektuje právo svrchovaných států rozhodovat o svých vlastních naturalizačních postupech, ale bezvízový styk s Unií by neměl být využíván jako nástroj k získávání individuálních investic výměnou za udělení občanství. V zájmu řešení této otázky by EU měla mít možnost na základě analýzy Komise pozastavit osvobození od vízové povinnosti pro třetí zemi, která se rozhodne uplatňovat režim občanství pro investory, v jehož rámci je občanství udělováno výměnou za předem stanovené platby nebo investice bez skutečné vazby na danou třetí zemi.

V čl. 8a odst. 1 písm. f) se doplňuje nový důvod pro pozastavení, který se vztahuje na případy, **kdy by nesoulad vízové politiky třetí země** uvedené na seznamu v příloze II s vízovou politikou Unie mohl vést k situacím, kdy státní příslušníci jiných třetích zemí, než je daná třetí země, legálně přicestují na území této třetí země a poté neoprávněně vstoupí na území členských států. Mělo by být možné spustit mechanismus pozastavení, aby se předešlo těmto rizikům nelegální migrace, zejména pokud se dotčená třetí země nachází v těsné zeměpisné blízkosti EU.

Nově se tímto návrhem zavádí možnost, stanovená v čl. 8a odst. 2, aby **Komise** při rozhodování o pozastavení osvobození od vízové povinnosti v případech podstatného nárůstu nelegální migrace, neopodstatněných žádostí o azyl nebo závažných trestných činů spojených se státními příslušníky dané třetí země **zvážila různé prahové hodnoty**, a to na základě individuálního posouzení. Komise by měla zejména posoudit, zda v případech oznámených členskými státy nebo na základě její vlastní analýzy existují zvláštní okolnosti, které by odůvodňovaly použití nižších nebo vyšších prahových hodnot, než jsou uvedeny v nařízení. Při tomto posuzování by Komise měla vzít v úvahu skutečný počet případů nedovoleného překročení vnějších hranic členského státu, neopodstatněných žádostí o azyl nebo trestných činů, počet a velikost dotčených členských států a dopad na jejich celkovou migrační situaci, fungování jejich azylových systémů nebo na vnitřní bezpečnost, jakož i opatření přijatá danou třetí zemí k nápravě situace.

Článek 8b stanoví **postup a podmínky pro podání oznámení Komisi ze strany členského státu**, pokud je vystaven jedné nebo více okolnostem, které představují důvod pro pozastavení, jakož i **postup pro posouzení takového oznámení Komisí**. To je v současné době upraveno v čl. 8 odst. 2 a 5 nařízení (EU) 2018/1806. Rozsah oznámení členských států se nemění, neboť nadále zahrnuje stávající důvody pozastavení týkající se nárůstu nelegální migrace, neopodstatněných žádostí o azyl, snížení spolupráce při zpětném přebírání osob a nárůstu závažných trestných činů. Zatímco nově navrhované důvody pro pozastavení jsou vyhrazeny pro analýzu Komise upravenou v článku 8c, členské státy budou moci poskytnout

„Reakce na státem podporované zneužívání migrantů na vnějších hranicích EU jako politického nástroje“, JOIN(2021) 32 final.

²¹ Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o režimech občanství pro investory a režimech pobytu pro investory v Evropské unii, COM(2019) 12 final, s. 23.

Komisi příslušné informace i o těchto dodatečných důvodech, avšak mimo formální oznamovací postup stanovený v článku 8b.

Článek 8b rovněž **mění referenční období pro zjištění existence okolností**, které mohou vést k pozastavení (v současné době je uvedeno v čl. 8 odst. 2). Referenční období se mění tak, aby zahrnovalo *alespoň* dvouměsíční období. To by umožnilo zohlednit i delší referenční období (např. roční trendy), a nikoli pouze náhlé změny příslušných okolností.

Článek 8c stanoví **povinnost Komise pravidelně sledovat existenci důvodů pro pozastavení** u všech třetích zemí uvedených v příloze II a postup pro spuštění mechanismu pozastavení na základě vlastní analýzy Komise týkající se existence těchto důvodů.

Článek 8d nastiňuje **povinnosti Komise podávat zprávy** o zemích, které ukončily dialog o uvolnění vízového režimu (v současnosti v čl. 8 odst. 4), a zavádí možnost, aby Komise podávala zprávy o kterékoli ze zemí s bezvízovým stykem uvedených v příloze II, a to buď z vlastního podnětu, nebo na žádost Evropského parlamentu nebo Rady.

Články 8e a 8f se týkají postupu pozastavení prostřednictvím prováděcích aktů a aktů v přenesené pravomoci, které jsou v současnosti stanoveny v čl. 8 odst. 6. Tento postup se mění **prodloužením doby trvání dočasného pozastavení osvobození od vízové povinnosti z devíti měsíců na 12 měsíců** (ve vztahu k první fázi) a **z 18 měsíců na 24 měsíců** (ve vztahu k druhé fázi). Cílem je zefektivnit postup pozastavení a poskytnout přiměřený čas na dialog s danou třetí zemí a na to, aby mohla přijmout opatření k nápravě okolností, které vedly k pozastavení.

Článek 8e rovněž zavádí **postup pro naléhavé případy**, který by Komisi umožnil pozastavit osvobození od vízové povinnosti prostřednictvím okamžitě použitelného prováděcího aktu, pokud se domnívá, že existují závažné naléhavé důvody, které vyžadují urychlené opatření, jež by nebylo možné zajistit běžným postupem, zejména s cílem zabránit hromadnému přílivu státních příslušníků třetích zemí, kteří přicházejí do členského státu neoprávněně z území třetí země, jež má s EU bezvízový styk, nebo vážnému poškození veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti členských států.

V obou fázích **může být pozastavení zrušeno, jakmile jsou odstraněny okolnosti, které k pozastavení vedly**. Postup pro zrušení pozastavení osvobození od vízové povinnosti v případě, že okolnosti, které vedly k pozastavení, pominou před koncem dané fáze dočasného pozastavení, je stanoven v čl. 8e odst. 4 a čl. 8f odst. 5.

Vzhledem k tomu, že článek 8e stanoví postup pro naléhavé případy, mění se rovněž článek 11 tak, aby odkazoval na odpovídající postup v článku 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí.

Návrh

NARÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se mění nařízení (EU) 2018/1806, pokud jde o revizi mechanismu pozastavení

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 77 odst. 2 písm. a) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po předložení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806²² stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic členských států vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni pro pobyty, jejichž celková délka nepřekročí 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů.
- (2) Mechanismus dočasného pozastavení osvobození od vízové povinnosti pro státní příslušníky třetích zemí uvedených na seznamu v příloze II nařízení (EU) 2018/1806 (dále jen „mechanismus pozastavení“) by měl být posílen, aby Unie měla k dispozici účinnější ochranný mechanismus zaměřený na předcházení širšímu spektru rizik nelegální migrace a rizik pro veřejný pořádek a bezpečnost plynoucích ze třetích zemí uvedených na seznamu v uvedené příloze II, jakož i možnému zneužívání osvobození od vízové povinnosti prostřednictvím uplatňování režimů občanství pro investory těmito třetími zeměmi.
- (3) Využívání mechanismu pozastavení by mělo být usnadněno zejména rozšířením možných důvodů pro pozastavení, úpravou příslušných prahových hodnot a postupů a posílením povinností Komise v oblasti sledování a podávání zpráv.
- (4) Unie uzavřela se zeměmi uvedenými na seznamu v příloze II nařízení (EU) 2018/1806 řadu dohod o zrušení vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty, které mohou obsahovat jiné důvody pro pozastavení nebo jiné postupy, než jsou důvody nebo postupy stanovené v mechanismu pozastavení, a v budoucnu by mohla uzavírat další takové dohody. Jelikož Unie dodržuje mezinárodní dohody, a je tudíž těmito dohodami vázána, místo příslušných ustanovení mechanismu pozastavení by se měla použít příslušná odlišná ustanovení uvedená v těchto dohodách.

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (Úř. věst. L 303, 28.11.2018, s. 39).

- (5) Evropská rada ve svých závěrech ze dne 22. října 2021 vyzvala Komisi, aby navrhla případné nezbytné změny právního rámce Unie a konkrétní opatření s cílem zajistit okamžitou a odpovídající reakci na hybridní hrozby v souladu s právními předpisy Unie a mezinárodními závazky. Proto by mělo být možné spustit mechanismus pozastavení v případě rizik nebo hrozeb pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost členských států vyplývajících z hybridních hrozeb, jako jsou situace státem podporovaného účelového využívání migrantů s cílem destabilizovat nebo narušit společnost a klíčové instituce.
- (6) Režimy občanství pro investory uplatňované třetími zeměmi uvedenými na seznamu v příloze II nařízení (EU) 2018/1806 umožňují státním příslušníkům třetích zemí, kteří by jinak měli vízovou povinnost, cestovat do Unie bez víz. V rámci režimu občanství pro investory se občanství uděluje výměnou za předem stanovené platby nebo investice bez skutečné vazby na danou třetí zemi. Unie sice respektuje právo svrchovaných států rozhodovat o svých vlastních naturalizačních postupech, ale třetí země s bezvízovým stykem by měly být odrazovány od využívání bezvízového styku s Unií jako nástroje pro získávání individuálních investic výměnou za své občanství. Aby se zabránilo zneužívání bezvízového styku s Unií k tomuto účelu, mělo by být možné pozastavit osvobození od vízové povinnosti pro třetí zemi, která se rozhodne uplatňovat takové režimy občanství pro investory, v jejichž rámci je občanství udělováno bez skutečné vazby na danou třetí zemi.
- (7) Pokud vízová politika třetí země uvedené na seznamu v příloze II nařízení (EU) 2018/1806 není v souladu s vízovou politikou Unie, pokud jde o seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou povinni mít při překračování vnějších hranic členských států vízum, mohlo by to vést k nelegální migraci do Unie, zejména pokud se dotčená třetí země nachází v těsné zeměpisné blízkosti Unie. Proto by mělo být možné spustit mechanismus pozastavení, pokud Komise na základě posouzení dojde k závěru, že existuje riziko podstatného nárůstu počtu státních příslušníků jiných třetích zemí, než je daná třetí země, kteří legálně přicestují na území této třetí země a poté neoprávněně vstoupí na území členských států.
- (8) Prahové hodnoty pro spuštění mechanismu pozastavení v případě podstatného nárůstu počtu státních příslušníků třetí země, kterým byl odepřen vstup nebo u nichž bylo zjištěno, že pobývají na území členského státu bez oprávnění k pobytu, nebo počtu žádostí o azyl podaných státními příslušníky této třetí země s nízkou mírou uznávání, nebo počtu závažných trestných činů spojených se státními příslušníky této třetí země, by měly být předmětem individuálního posouzení ze strany Komise. Komise by zejména měla mít možnost posoudit, zda v případech oznámených členskými státy nebo na základě její vlastní analýzy existují zvláštní okolnosti, které by odůvodňovaly použití nižších nebo vyšších prahových hodnot, než jsou uvedeny v příslušných ustanoveních nařízení (EU) 2018/1806. Komise by v posouzení měla vzít v úvahu například počet neoprávněných překročení vnějších hranic členských států, neopodstatněných žádostí o azyl nebo trestných činů v poměru k počtu a velikosti dotčených členských států a dopad těchto počtů na celkovou migrační situaci, fungování azylových systémů nebo vnitřní bezpečnost dotčených členských států, jakož i opatření přijatá danou třetí zemí k nápravě situace.
- (9) Členské státy by pro účely podání oznámení Komisi o okolnostech, které by mohly být důvodem pro pozastavení, měly mít možnost zohlednit referenční období přesahující délku dvou měsíců, aby tak mohly identifikovat nejen náhlé změny příslušné situace, nýbrž také dlouhodobější trendy, které mohou odůvodnit použití mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti.

- (10) Komise měla by vždy, když to bude považovat za nezbytné, anebo na žádost Evropského parlamentu nebo Rady podat zprávu o výsledcích systematického sledování bezvízových režimů se všemi třetími zeměmi uvedenými na seznamu v příloze II nařízení (EU) 2018/1806, které provádí. Zpráva by se měla zaměřit na třetí země, které podle analýzy Komise vykazují specifické problémy, jež mohou vést ke spuštění mechanismu pozastavení, nebudou-li řešeny. Pokud to bude považovat za nezbytné, měla by Komise zejména zvážit podávání zpráv o zemích, které byly nově zařazeny na seznam v příloze II, aniž by prošly dialogem o uvolnění vízového režimu, a to především v prvních letech poté, co osvobození těchto zemí od vízové povinnosti vstoupí v platnost.
- (11) Pokud bylo přijato rozhodnutí o dočasném pozastavení osvobození třetí země od vízové povinnosti, měl by být stanoven přiměřený časový rámec pro posílený dialog mezi Komisí a dotčenou třetí zemí, jehož cílem je náprava okolností, které vedly k pozastavení. Za tímto účelem by doba trvání dočasného pozastavení, o němž rozhodla Komise prostřednictvím prováděcího aktu, měla být v první fázi 12 měsíců s možností prodloužit ji v druhé fázi o dalších 24 měsíců prostřednictvím aktu v přenesené pravomoci. Pokud nebude nalezeno řešení před koncem doby platnosti tohoto aktu v přenesené pravomoci a Komise předloží legislativní návrh na převedení dotčené třetí země z přílohy II do přílohy I nařízení (EU) 2018/1806, měla by přijmout akt v přenesené pravomoci, kterým prodlouží dočasné pozastavení až do vstupu přijatého návrhu v platnost.
- (12) Komise by měla přijmout okamžitě použitelné prováděcí akty, pokud v řádně odůvodněných případech spojených se spuštěním mechanismu pozastavení vyžadují závažné a naléhavé důvody urychlené jednání, zejména s cílem zabránit zneužívání bezvízového styku, které by způsobilo hromadný příliv státních příslušníků třetích zemí neoprávněně přicházejících na území členských států nebo vážné poškození veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti členských států.
- (13) Dočasné pozastavení by mělo být kdykoli zrušeno, jsou-li okolnosti, které k pozastavení vedly, odstraněny před koncem doby pozastavení. Za tímto účelem by Komise měla před koncem doby trvání pozastavení stanovené v příslušném prováděcím aktu přijmout prováděcí akt, respektive před koncem doby trvání pozastavení stanovené v příslušném aktu v přenesené pravomoci by měla přijmout akt v přenesené pravomoci.
- (14) Pokud jde o Island a Norsko, rozvíjí toto nařízení ta ustanovení schengenského *acquis* ve smyslu Dohody uzavřené mezi Radou Evropské unie a Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis*, která spadají do oblasti uvedené v čl. 1 bodě B rozhodnutí Rady 1999/437/ES²³.
- (15) Pokud jde o Švýcarsko, rozvíjí toto nařízení ta ustanovení schengenského *acquis* ve smyslu Dohody mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přidružení Švýcarské konfederace k provádění, uplatňování a rozvoji

²³ Rozhodnutí Rady 1999/437/ES ze dne 17. května 1999 o některých opatřeních pro uplatňování dohody uzavřené mezi Radou Evropské unie a Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis* (Úř. věst. L 176, 10.7.1999, s. 31).

schengenského *acquis*²⁴, která spadají do oblasti uvedené v čl. 1 bodech B a C rozhodnutí 1999/437/ES ve spojení s článkem 3 rozhodnutí Rady 2008/146/ES²⁵.

- (16) Pokud jde o Lichtenštejnsko, rozvíjí toto nařízení ta ustanovení schengenského *acquis* ve smyslu Protokolu mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím, Švýcarskou konfederací a Lichtenštejnským knížectvím o přistoupení Lichtenštejnského knížectví k Dohodě mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přidružení Švýcarské konfederace k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis*²⁶, která spadají do oblasti uvedené v čl. 1 bodech B a C rozhodnutí 1999/437/ES ve spojení s článkem 3 rozhodnutí Rady 2011/350/EU²⁷.
- (17) Toto nařízení rozvíjí ta ustanovení schengenského *acquis*, kterých se neúčastní Irsko v souladu s rozhodnutím Rady 2002/192/ES²⁸; Irsko se tedy nepodílí na přijímání tohoto nařízení a toto nařízení pro ně není závazné ani použitelné.
- (18) Toto nařízení představuje akt navazující na schengenské *acquis* nebo s ním jinak související ve smyslu čl. 3 odst. 1 aktu o přistoupení z roku 2003 a čl. 4 odst. 1 aktu o přistoupení z roku 2005,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Nařízení (EU) 2018/1806 se mění takto:

1) Článek 8 se nahrazuje tímto:

„Článek 8

Mechanismus pozastavení

1. Odchylně od článku 4 se osvobození od vízové povinnosti pro státní příslušníky třetí země uvedené na seznamu v příloze II dočasně pozastaví na základě relevantních a objektivních údajů v souladu s podmínkami a postupem stanovenými v článcích 8a až 8f.

Mechanismus pozastavení může být aktivován oznámením členského státu podaným Komisí v souladu s článkem 8b nebo na základě vlastní analýzy Komise v souladu s článkem 8c.

2. V případech, kdy dohoda o zrušení vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty mezi Unií a třetí zemí uvedenou na seznamu v příloze II obsahuje ustanovení o odlišných důvodech nebo postupech pro pozastavení, použijí se místo článků 8a, 8e a 8f tohoto nařízení tato ustanovení.“

²⁴ Úř. věst. L 53, 27.2.2008, s. 52.

²⁵ Rozhodnutí Rady 2008/146/ES ze dne 28. ledna 2008 o uzavření Dohody mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přidružení Švýcarské konfederace k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis* jménem Evropského společenství (Úř. věst. L 53, 27.2.2008, s. 1).

²⁶ Úř. věst. L 160, 18.6.2011, s. 21.

²⁷ Rozhodnutí Rady 2011/350/EU ze dne 7. března 2011 o uzavření Protokolu mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím, Švýcarskou konfederací a Lichtenštejnským knížectvím o přistoupení Lichtenštejnského knížectví k dohodě mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přidružení Švýcarské konfederace k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis* jménem Evropské unie, pokud jde o zrušení kontrol na vnitřních hranicích a pohyb osob (Úř. věst. L 160, 18.6.2011, s. 19).

²⁸ Rozhodnutí Rady 2002/192/ES ze dne 28. února 2002 o žádosti Irska, aby se na ně vztahovala některá ustanovení schengenského *acquis* (Úř. věst. L 64, 7.3.2002, s. 20).

2) Vkládají se nové články, které znějí:

„Článek 8a

Důvody pozastavení

1. Mechanismus pozastavení může být aktivován z těchto důvodů:

a) podstatný nárůst počtu státních příslušníků třetí země uvedené na seznamu v příloze II, jimž byl odepřen vstup nebo o nichž se zjistí, že na území členského státu pobývají neoprávněně;

b) podstatný nárůst počtu žádostí o azyl podaných státními příslušníky třetí země uvedené na seznamu v příloze II, která má nízkou míru uznávání;

c) snížení míry spolupráce s třetí zemí uvedenou na seznamu v příloze II v oblasti zpětného přebírání osob nebo jiné případy nedostatku spolupráce při zpětném přebírání osob;

d) významné riziko nebo bezprostřední hrozba pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost členských států ve spojení s třetí zemí uvedenou na seznamu v příloze II, které vyplývají z některé z těchto skutečností:

i) podstatný nárůst počtu závažných trestných činů spojených se státními příslušníky uvedené třetí země, doložený objektivními, konkrétními a relevantními informacemi a údaji poskytnutými příslušnými orgány;

ii) hybridní hrozby;

e) uplatňování režimu občanství pro investory třetí zemí uvedenou na seznamu v příloze II, v jehož rámci je občanství udělováno bez skutečné vazby na dotčenou třetí zemi výměnou za předem stanovené platby nebo investice bez skutečné vazby na danou třetí zemi;

f) nesoulad vízové politiky třetí země uvedené na seznamu v příloze II, pokud zejména v důsledku toho, že se daná třetí země nachází v těsné zeměpisné blízkosti Unie, existuje riziko podstatného nárůstu počtu státních příslušníků jiných třetích zemí, než je daná třetí země, kteří neoprávněně vstoupí na území členských států poté, co na území této třetí země pobývali nebo přes něj projížděli;

g) pokud jde o třetí země, jejichž státní příslušníci byli na základě úspěšného uzavření dialogu o uvolnění vízového režimu mezi Unií a uvedenou třetí zemí osvobozeni od vízové povinnosti při cestách na území členských států, nesplnění zvláštních požadavků, které jsou založeny na článku 1 a byly použity k posouzení toho, zda je vhodné uvolnit vízový režim.

2. Pro účely odst. 1 písm. a), b) a písm. d) bodu i) tohoto článku se podstatným nárůstem rozumí nárůst o více než 50 %, pokud Komise v souladu s čl. 8b odst. 4 nebo čl. 8c odst. 2 nedojde k závěru, že v konkrétním případě je použitelný nižší nebo vyšší nárůst.

3. Pro účely odst. 1 písm. b) tohoto článku se nízkou mírou uznávání rozumí míra uznávání žádostí o azyl nižší než 4 %, pokud Komise v souladu s čl. 8b odst. 4 nebo čl. 8c odst. 2 nedojde k závěru, že v daném případě je použitelná vyšší míra uznávání.

4. Pro účely odst. 1 písm. c) se snížením míry spolupráce s třetí zemí uvedenou na seznamu v příloze II v oblasti zpětného přebírání osob rozumí podstatný nárůst, doložený odpovídajícími údaji, míry zamítnutých žádostí o zpětné převzetí podaných členským státem uvedené třetí zemi ohledně jejích státních příslušníků, nebo je-li taková povinnost stanovena v dohodě o zpětném přebírání osob uzavřené mezi Unií nebo uvedeným členským státem a uvedenou třetí zemí, ohledně státních příslušníků třetích zemí, kteří přešli přes danou třetí zemi.

5. Pro účely odst. 1 písm. c) lze za jiné případy nedostatku spolupráce při zpětném přebírání osob považovat:

- a) zamítání žádostí o zpětné převzetí osob nebo jejich nevyřizování včas;
- b) nevydávání cestovních dokladů pro účely návratu včas ve lhůtách stanovených v dohodě o zpětném přebírání osob nebo odmítání uznávat evropské cestovní doklady vydané po uplynutí lhůt stanovených v dohodě o zpětném přebírání osob;
- c) vypovězení dohody o zpětném přebírání osob uzavřené mezi třetí zemí uvedenou na seznamu v příloze II s Uníí nebo přerušení jejího uplatňování.

Článek 8b

Oznámení členských států a přezkoumání tohoto oznámení

1. Členský stát může učinit oznámení Komisi, pokud se během nejméně dvouměsíčního období ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku nebo s obdobím posledních dvou měsíců před zavedením osvobození od vízové povinnosti pro státní příslušníky třetí země uvedené na seznamu v příloze II potýká s jednou či více z okolností, které představují důvody pro pozastavení uvedené v čl. 8a odst. 1 písm. a), b), c) a písm. d) bodě i).

2. Oznámení uvedené v prvním odstavci tohoto článku musí uvádět důvody, na nichž se zakládá, a zahrnovat příslušné údaje a statistiky, jakož i podrobné vysvětlení předběžných opatření, která dotčený členský stát přijal k nápravě situace. Dotčený členský stát může ve svém oznámení uvést kategorie státních příslušníků dané třetí země, na něž se má vztahovat prováděcí akt podle čl. 8e odst. 1, a uvede pro to podrobné důvody.

3. Komise o tomto oznámení neprodleně uvědomí Evropský parlament a Radu.

4. Komise posoudí veškerá oznámení podle odstavce 1 tohoto článku, přičemž zohlední:

- a) zda existuje některá z okolností, které představují důvody uvedené v čl. 8a odst. 1 písm. a), b), c) nebo písm. d) bodě i);
- b) počet členských států zasažených některou z těchto okolností;
- c) celkový dopad těchto okolností na situaci v oblasti migrace v Unii, jak vyplývá z údajů poskytnutých členskými státy nebo z údajů, které má Komise k dispozici;
- d) zprávy vypracované Evropskou pohraniční a pobřežní stráží²⁹, Agenturou Evropské unie pro otázky azylu³⁰, Agenturou Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol)³¹ nebo jakýmkoli jiným příslušným orgánem, institucí či jiným subjektem Unie nebo mezinárodní organizací, jestliže to okolnosti konkrétního případu vyžadují;
- e) informace, které dotčený členský stát případně poskytl ve svém oznámení v souvislosti s možnými opatřeními podle čl. 8e odst. 1;
- f) celkovou otázku veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti v konzultaci s dotčeným členským státem.

5. O výsledcích svého posouzení uvědomí Komise Evropský parlament a Radu.

²⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráží a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624 (Úř. věst. L 295, 14.11.2019, s. 1).

³⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2303 ze dne 15. prosince 2021 o zřízení Agentury Evropské unie pro otázky azylu a o zrušení nařízení (EU) č. 439/2010 (Úř. věst. L 468, 30.12.2021, s. 1).

³¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV (Úř. věst. L 135, 24.5.2016, s. 53).

Článek 8c

Monitorování a vlastní analýza Komise

1. Komise pravidelně sleduje existenci důvodů pro pozastavení uvedených v čl. 8a odst. 1.

Se zvláštním ohledem na třetí země, které jsou uvedeny na seznamu v příloze II na základě úspěšného uzavření dialogu o uvolnění vízového režimu mezi Unií a uvedenou třetí zemí, Komise sleduje soustavné plnění zvláštních požadavků, které jsou založeny na článku 1 a byly použity k posouzení toho, zda je vhodné uvolnit vízový režim.

2. Pokud má Komise s ohledem na příslušné údaje, zprávy a statistiky konkrétní a spolehlivé informace o existenci některého z důvodů uvedených v čl. 8a odst. 1, informuje o své analýze Evropský parlament a Radu a použijí se články 8e a 8f.

Článek 8d

Podávání zpráv

1. Komise podává Evropskému parlamentu a Radě zprávu o sledování prováděném v souladu s čl. 8c odst. 1 ve vztahu ke třetím zemím, které byly uvedeny na seznamu v příloze II na základě úspěšného uzavření dialogu o uvolnění vízového režimu vedeného mezi Unií a danou třetí zemí, a to nejméně jednou ročně po dobu sedmi let ode dne vstupu uvolnění vízového režimu pro tyto třetí země v platnost a poté vždy, když to Komise považuje za nezbytné, nebo na žádost Evropského parlamentu nebo Rady. Zpráva se zaměří na třetí země, o nichž se Komise na základě konkrétních a spolehlivých informací domnívá, že již nesplňují určité zvláštní požadavky, které jsou založeny na článku 1 a byly použity k posouzení toho, zda je vhodné uvolnit vízový režim.

2. Komise rovněž podává zprávy o třetích zemích uvedených na seznamu v příloze II, které nejsou uvedeny v odstavci 1 tohoto článku, kdykoli to považuje za nezbytné nebo na žádost Evropského parlamentu nebo Rady.

Článek 8e

Prováděcí akty

1. Pokud na základě posouzení uvedeného v čl. 8b odst. 4 nebo analýzy uvedené v čl. 8c odst. 2 a s ohledem na dopad, který by pozastavení osvobození od vízové povinnosti mělo na celkové vnější vztahy Unie a jejích členských států s danou třetí zemí, a v úzké spolupráci s touto třetí zemí v zájmu nalezení alternativního dlouhodobého řešení Komise rozhodne, že je třeba přijmout opatření, nebo pokud prostá většina členských států oznámila Komisi existenci okolností uvedených v čl. 8a odst. 1 písm. a), b), c) nebo písm. d) bodě i), přijme Komise prováděcí akt, kterým dočasně pozastaví osvobození státních příslušníků dané třetí země od vízové povinnosti na dobu 12 měsíců.

Pozastavení se bude vztahovat na určité kategorie státních příslušníků dané třetí země vymezené odkazem na příslušné druhy cestovních dokladů a případně další kritéria. Při rozhodování o tom, na které kategorie se pozastavení vztahuje, Komise na základě dostupných informací zahrne kategorie, které jsou dostatečně široké, aby mohly účinně přispět k nápravě okolností, které vedly k pozastavení, a zároveň dodrží zásadu proporcionality a nediskriminace v souladu s článkem 21 Listiny základních práv Evropské unie. V uvedeném prováděcím aktu se pevně stanoví den, ke kterému pozastavení osvobození od vízové povinnosti nabývá účinku.

Komise přijme prováděcí akt uvedený v prvním pododstavci ve lhůtě jednoho měsíce od:

- a) obdržení oznámení uvedeného v článku 8b;
- b) informování Evropského parlamentu a Rady o své analýze uvedené v čl. 8c odst. 2;
- c) obdržení oznámení prosté většiny členských států o existenci důvodů uvedených v čl. 8a odst. 1 písm. a), b), c) nebo písm. d) bodě i).

Prováděcí akty uvedené v prvním pododstavci se přijímají přezkumným postupem podle čl. 11 odst. 2.

2. V závažných, naléhavých a řádně odůvodněných případech přijme Komise postupem uvedeným v čl. 11 odst. 4 okamžitě použitelné prováděcí akty, kterými dočasně pozastaví osvobození státních příslušníků dané třetí země od vízové povinnosti na dobu 12 měsíců.

3. Během doby trvání pozastavení naváže Komise s danou třetí zemí posílený dialog za účelem nápravy dotyčných okolností.

4. Pokud jsou okolnosti, které vedly k dočasnému pozastavení osvobození od vízové povinnosti, odstraněny před koncem doby platnosti prováděcích aktů přijatých podle odstavců 1 a 2, přijme Komise prováděcí akt, kterým dočasné pozastavení zruší přezkumným postupem uvedeným v čl. 11 odst. 2.

Článek 8f

Akty v přenesené pravomoci

1. Pokud důvody uvedené v článku 8a přetrvávají, přijme Komise nejpozději dva měsíce před uplynutím dvanáctiměsíční lhůty uvedené v čl. 8e odst. 1 akt v přenesené pravomoci v souladu s článkem 10, kterým změní přílohu II s cílem dočasně pozastavit uplatňování uvedené přílohy na dobu 24 měsíců pro všechny státní příslušníky dané třetí země. Tato změna se provede tak, že se k názvu dané třetí země připojí poznámka pod čarou uvádějící, že osvobození od vízové povinnosti týkající se této třetí země je pozastaveno, a upřesňující dobu

trvání tohoto pozastavení. Akt v přenesené pravomoci nabude účinku dnem uplynutí doby platnosti prováděcího aktu uvedeného v čl. 8e odst. 1.

2. Aniž je dotčeno uplatňování článku 6, jsou během doby trvání pozastavení státní příslušníci dané třetí země povinni mít při překračování vnějších hranic členských států vízum.

3. Členský stát, jenž v souladu s článkem 6 zavede nové výjimky z vízové povinnosti pro určitou kategorii státních příslušníků třetí země, které se týká akt, jímž se pozastavuje osvobození od vízové povinnosti, sdělí tato opatření v souladu s článkem 12.

4. Před koncem doby platnosti aktu v přenesené pravomoci přijatého podle odstavce 1 tohoto článku předloží Komise zprávu Evropskému parlamentu a Radě.

Ke zprávě může být připojen legislativní návrh na změnu tohoto nařízení za účelem přesunutí odkazu na danou třetí zemi z přílohy II do přílohy I. V takovém případě Komise přijme další akt v přenesené pravomoci v souladu s článkem 10, kterým změní přílohu II s cílem prodloužit dobu trvání pozastavení osvobození od vízové povinnosti od konce doby platnosti aktu v přenesené pravomoci přijatého podle odstavce 1 tohoto článku do vstupu v platnost změny, kterou se daná třetí země převádí do přílohy I. Poznámka pod čarou se odpovídajícím způsobem pozmění.

5. Pokud jsou okolnosti, které vedly k dočasnému pozastavení osvobození od vízové povinnosti, odstraněny před koncem doby platnosti aktů v přenesené pravomoci přijatých podle odstavců 1 a 4 tohoto článku, přijme Komise akt v přenesené pravomoci v souladu s článkem 10, kterým změní přílohu II za účelem zrušení dočasného pozastavení.“

4) Článek 10 se mění takto:

- a) v odstavci 3 se slova „čl. 8 odst. 6 písm. b)“ nahrazují slovy „článku 8f“;
- b) v odstavci 4 se slova „čl. 8 odst. 6 písm. b)“ nahrazují slovy „článku 8f“;
- c) v odstavci 8 se slova „čl. 8 odst. 6 písm. b)“ nahrazují slovy „článku 8f“.

5) V článku 11 se doplňuje nový odstavec 4, který zní:

„4. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 8 nařízení (EU) č. 182/2011 ve spojení s článkem 5 uvedeného nařízení.“

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné v členských státech v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda/předsedkyně*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*